

FIGYELEM FEJLESZTÉSÉVEL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK GYŰJTEMÉNYE

Készítette: Forstnerné Tirkli Melinda
gyógypedagógus

„Ha valakit olyannak látsz, amilyen éppen most,
ezzel visszatartod őt fejlődésében.
De ha olyannak látod, amilyenné lehetne,
ezzel előre segíted őt életútján.”
(Goethe)

A gyűjtemény gyakorlati segítséget kíván nyújtani a halmozott fogyatékossgal élők megismerő funkciói közül, elsősorban a figyelem fejlesztésére irányuló gyógypedagógiai tevékenységhez.

Törvényi háttér

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 2006. január 1-jén érvénybe lépett módosítása (30/A §) értelmében: „A súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek, annak a tanítási évnél az első napjától, amelyben a hatodik életévét betölti, a fejlesztő felkészítés keretei között a tankötelezettségét teljesíti (a továbbiakban: fejlesztő iskolai oktatás)”. A fejlesztő iskolai oktatásban rehabilitációs pedagógiai programot és annak alapján egyéni fejlesztési terveket készítenek.” A fejlesztő iskolai oktatást a Súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő oktatása irányelvének alkalmazásával kell megszervezni, oly módon, hogy a heti fejlesztő foglalkozások száma elérje a húsz órát.”

A fejlesztő iskolai nevelés-oktatás

A fejlesztő iskolai nevelést, fejlesztést egyrészt a közoktatási törvényben, másrészt a Súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő iskolai oktatása irányelvében (22/2006. (V.22.) OM rendelet) megfogalmazott ajánlásoknak megfelelően kell megszervezni. Az oktatás szervezeti és tartalmi struktúráját az intézmény a helyi adottságoknak és szükségleteknek megfelelően alakíthatja.

A súlyos és halmozott fogyatékossg meghatározása

„A súlyos és halmozott fogyatékossg az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a testi struktúrák károsodása következtében a speciálisan humán funkciók - mint a kommunikáció, a beszéd, a mozgás, az értelem és az érzékelés-észlelés - minimálisan két területén súlyos vagy legsúlyosabb mértékű zavar mutatható ki. Ennek következtében az érintett

személy pszichofizikai teljesítményei extrém mértékben eltérnek az átlagtól, így tevékenységeiben erősen akadályozottá válik, és társadalmi részvételében jelentősen korlátozott lehet. A súlyos és halmozott fogyatékoság háttérében rendszerint a korai életszakaszban bekövetkező, a központi idegrendszert érintő komplex károsodás áll. A fogyatékoságok a legkülönbözőbb kombinációkban és súlyossági fokozatokban, esetleg eltérő időben jelenhetnek meg.”

A fenti fejlődésbeli eltérések és tevékenységbeli akadályozottságok a pedagógiai megsegítés, nevelés, oktatás, fejlesztés szempontjából sajátos nevelési igényként jelentkeznek. E tanulók speciális segítséget igényelnek szükségleteik kielégítése, egészségük megtartása, az emberi, a dologi és természeti világhoz való viszonyuk kialakítása és a társadalom életében való aktív részvétel érdekében. Egész életükben a környezet fokozott mértékű és folyamatos, komplex segítségére, támogatására utaltak, személyiségük kibontakoztatása és életminőségük javítása érdekében nevelés-oktatásra van szükségük.” **(3. számú melléklet a 32/2012. (X. 8.)**

EMMI rendelethez)

A súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekeknél az egyes fejlődési fázisok nagy szórást mutathatnak, a legsúlyosabb esetekben előfordulhat, hogy nem is lehet az alapfejlesztéseknél tovább eljutni. Nagyon hosszú folyamat eredménye lehet a kölcsönös kommunikáció megtanulása és annak fejlesztése. Erre épülhet az egyes képességek fejlődésének elősegítése, a saját test érzékelésének, a fizikai funkciók jelzésének és adott egyszerű tevékenységek megtanítása.

A tanuló és a gyógypedagógus közös tanulási folyamaton megy keresztül, amelynek során egymás jelzéseit, kettejük személyes viszonyát, egymás megértésének lehetőségeit tanulják, és a másikat önmaguk jelzéseinek megértésére, kifejezéseik helyes értelmezésére tanítják. Erre alapozva - ezzel párhuzamosan - válik lehetségessé a tanulás és tanítás olyan megközelítése is, amelynek célja az egyes képességek, funkciók fejlődésének elősegítése és adott tevékenységek megtanítása.

Fontos, hogy nem az egyes funkciók tréningje kap hangsúlyt, hanem a súlyosan-halmozottan fogyatékos személy és környezete minden, a személyiség kibontakozását, segítő fejlődési terület (kognitív tapasztalatok, élmények a saját testről, észlelés, figyelem, emlékezet, mozgás, sokoldalú kommunikáció, érzelmek stb. ösztönzése) az életfeltételek valamennyi részterületének szervezése során.

A súlyosan-halmozottan fogyatékos személyek akadályozottságuk szerinti besorolása

Hat terület (fő-kategória) különböztethető meg:

- Motoros funkciók (mozgás) eltérései;
- Értelmi funkciók (adaptív magatartás, gondolkodás, kognitív funkciók) eltérései;
- Kommunikációs funkciók eltérései;
- Érzékszervi funkciók (látás, hallás) eltérései;
- Magatartási, viselkedési funkciók eltérései;
- Társuló – a nevelés feltételeit befolyásoló – betegségek. (Márkus 2005, 80.)

A figyelem jellemzői:

A figyelem a gondolkodás egyik legfőbb területe.

A figyelem az ingerek közötti szelektálás. A külső és belső környezetünkből (a szervezeten belüli világ) ingerek sokasága ér bennünket. Azt, hogy az ingerek áradatából mit észlelünk, a figyelem határozza meg.

A figyelem működése nem önálló megismerési folyamat, együtt jár az észleléssel, az észlelés kulcsfontosságú eleme.

A figyelmet minden szokatlan dolog felkelti és akár hosszabb időre is magára vonhatja. Ez a jelenség a figyelmünk gyöngeségének legfőbb bizonyítéka, melyből következik, hogy a figyelem olyan szellemi folyamat, ami bármilyen váratlan vagy oda nem illő dolognak ki van szolgáltatva.

A figyelem működését kiválóan modellezi a reflektor működése.

„A figyelmi működés egy mozgatható reflektorra hasonlít, melynek fényét ráirányíthatjuk a bennünket érdeklő dolgokra, kiemelve azt a környezetében levő, homályban maradó tárgyak közül. A reflektor fókuszát szűkítve a megvilágított terület kisebb lesz, de élesebben,

részletgazdagabban látjuk. Ha szélesítjük a fókuszt, nagyobb területet, több dolgot tekinthetünk át, de ezeket már nem látjuk olyan élesen.”

A figyelem fajtái:

1., Spontán figyelem (auditív, vizuális): (akaratlan) figyelemről akkor beszélünk, amikor figyelmünk hirtelen, önkéntelenül egy ingerre irányul. Önkéntelen figyelmet váltanak ki a szokatlanul erős ingerek (erős fény, zaj), a szokatlan ingerek (mozgó tárgyak).

2., Irányított figyelem (szándékos, akaratlagos): figyelemről akkor beszélünk, amikor a figyelmi tevékenység tudatos, mentális erőfeszítést igényel.

3., Automatikus figyelem: gyakorlás révén alakul ki. Az automatikus figyelem lehetővé teszi, hogy figyelmünket megosszuk és egyidejűleg más párhuzamosan folyó tevékenységet is nyomonkövessünk.

4., Kitartó figyelem (éberség): a figyelemnek az a formája, amely hosszú ideig fennálló nagy mértékű mentális erőfeszítést igényel. Ilyen figyelemre van szükségünk, például egy adott problémakör feltárásához, megértéséhez. A kitartó figyelem legnagyobb ellensége az idő, hiszen annak múlásával jelentősen csökken. A kitartó figyelmet befolyásolják motivációink, elvárásaink, érdeklődésünk, előzetes ismereteink és tapasztalataink egyaránt.

A figyelemzavar típusai

A BNO kódrendszere az alábbi figyelemzavar típusokat határozza meg:

F90-98: A viselkedés és az érzelmi-hangulati élet rendszerint gyermekkorban vagy serdülőkorban jelentkező zavarai

F90: Hiperkinetikus zavarok

F90.0 Az aktivitás és a figyelem zavarai

F90.1 Hiperkinetikus zavar magatartászavarral

F90.1 Hiperkinetikus magatartászavar

F90.9 Nem meghatározott (BNO-10, 1995, p.341)

A figyelem fejlődésében 6-7 éves korban ugrásszerű változás következik be. Ezért a figyelem minőségi változása az iskolai alkalmasság egyik fokmérője is. A figyelem szabályozása az életkor növekedésével javul (Séra, 2004)

A figyelem fejlesztése

Fejlesztése fontos feladat, mivel szorosan kapcsolódik a különböző megismerési folyamatokhoz.

A figyelemi funkciók fejlesztése során a **fejlesztő foglalkozások elsődleges célja:**

- A tanulók környezet iránti érdeklődésének kialakulása.
- Új és régi, megszokott ingerek közötti különbségtétel képességének kialakulása.
- Új inger jelentkezésekor spontán odafordulás kialakulása.
- Egy-egy tevékenységnél való elidőzés.
- Lehetőség szerint az összes érzékszerv használata egy-egy dolog alapos megfigyelésekor.
- Az adott helyzet, tevékenység szempontjából fontos és jelentéktelen ingerek elkülönítése.

A fejlesztő foglalkozások elsődleges feladata:

- A megismerési kedv felkeltése.
- Koncentráció (a gyermek mennyire képes figyelmét egy dologra összpontosítani).
- A figyelem tartósságának (mennyi ideig tartható fenn a gyermek figyelme), elmélyültségének, terjedelmének (hány különböző dologra tud a gyermek figyelni) fejlesztése.
- Az akaratlagos, szelektív figyelmi funkciók fejlesztése.
- Átkapcsolhatóság (tudja-e figyelmét az egyik dologról a másikra átváltani).
- A megosztott figyelem kialakítása, amikor a gyermek több dologra egyidejűleg tud figyelni (ez már távlati cél).

A FIGYELEM FEJLESZTÉSÉVEL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK/JÁTÉKOK GYŰJTEMÉNYE

A figyelem fejlesztésének jelentősége óriási, mivel szinte egyetlen értelmi képesség sem működhet nélküle, a fejlesztésével kapcsolatos tevékenységek és játékok gyűjteménye javaslat, az egyes fejlesztő foglalkozások elemeire, melyekhez szervesen kapcsolódik a megismerő funkciók fejlesztése.

A figyelem fejlesztése minden játékban benne van, így alkalmasak a figyelem mellett, a gondolkodás, az emlékezet egyes területeinek fejlesztésére is.

A gyerekek imádják azokat a játékos foglalkozásokat, amikor kifejezhetik pillanatnyi érzéseiket, legyenek jókedvűek, szomorúak vagy dühösek, optimisták vagy szorongók. Természetes vágyuk az önkifejezés.

A gyerek apránként tanulja meg, hogyan koncentrálja a figyelmét. Ha a figyelem megjelenik, a koncentráció is működésbe lép, mivel a gyermek nyitott rá.

A figyelem fejlődésének elősegítése, illetve a képességekben lemaradást mutató gyerekek tudatos fejlesztésére alkalmasak a következő foglalkozási ötletek, tevékenységek és játékok, melyekből néhány feladatot kiemeltem, a többit csak felsorolás szintjén említettem meg.

Foglalkozási ötletek, rövid válogatás a foglalkozások állandó elemeihez:

- Mozgással kísért mondókák, dalok:

Célja: a mondókákhoz tartozó mozgásminták leutánzása, rögzítése, a megtanult mozdulatokkal a hozzá kapcsolódó mondókák előhívása.

1. Mondóka: „Ilyen nagy az óriás,
nyújtózkodjunk kispajtás!
Ilyen kicsi a törpe,
guggoljunk le a földre!”

Mozgásminta: állásban karokkal felfelé nyújtózkodunk, fokozatosan leguggolunk.

2. Mondóka: „Kicsi vagyok én,
majd megnövök én.
Esztenőre vagy kettőre,
legény leszek én!”

Mozgásminta: guggolásból fokozatosan felállunk, felfelé nyújtózkodunk.

3. Mondóka: „Fújja szél a fákat,
letöri az ágot: reccs.”

Mozgásminta: állásban karokkal fejük fölött jobbra – balra integetünk, lehajolunk, leguggolunk, a kezeinkkel megérintjük a padlót.

4. Mondóka: „Repülnek a madarak,
Csattog a szárnyuk.”

Mozgásminta: állásban, karokkal oldalsó középtartásban le-föl integetünk, nyújtott kézzel elől vagy fej fölött tapsolunk.

5. Mondóka: „Lassan forog a kerék,
mert a vize nem elég.
Gyorsan forog a kerék,
mert a vize már elég.

Mozgásminta: állásban vagy ülve, könyökbe hajlított karokkal törzs előtt „daráló, örlő” körzőmozgást végzünk egyre gyorsabban.

- Tükör előtti tevékenység:

Célja: a testséma kialakítása, megerősítése, artikulációs gyakorlatok, hangadás provokálása, hangok hangoztatása önmagában, majd szótagokban, finommotorika fejlesztése tükörre rajzolás.

A tükör előtt végzett tevékenység előnye az, hogy a gyermek a testséma tudatosításán túl, az állandó kontroll, visszajelzés, figyelem segítségével, a mozgásmintákat sokkal könnyebben leutánozza, elsajátítja, értelmezi.

Tükör előtt kézmozgással végzett mondókák:

1. Mondóka: „Jöjj ki napocska,
Hív anyád, hív apád!

Sót törünk, borsót törünk
tökkel: harangozunk.”

Mozgásminta: felfelé fordított tenyérrel hívómozdulat, két ököl egymáshoz
ütögetése, két kéz összekulcsolva fel-le mozgást végez.

2. Mondóka: „Így ketyeg az óra tik-tak jár.
Benne egy manócska muzsikál.
De ha áll az óra és nem jár.
Alszik a manócska és nem muzsikál.”

Mozgásminta: karokat könyökbe hajlítva mutatóujjal felfelé mutatunk és kezekkel
jobbra – balra integetünk, két öklöt egymáshoz ütögetjük, kezekkel
tagadó mozdulat intése, összetett tenyerekre fejünket ráhajtjuk.

3. Mondóka: „Esik az eső
Kopog a jég,
Dörög az ég
Villámlik,
Lecsap,
Kisütött a nap!”

Mozgásminta: karok magas tartásban, ujjak egyenként mozognak, tükör
kopogtatása, ököllel a tükör ütögetése, karok magasban, nyitott
tenyérrel tükörrre csapunk, a tenyeret felfelé fordítjuk.

4. Mondóka: „Hüvelyk ujjam almafa.
Mutatóujjam megrázta.
Középső ujjam felvette.
Gyűrűsujjam hazavitte.
A kisujjam mind megette.
Megfájdult a hasa tőle.”

Mozgásminta: A gyerek ujjainak sorba vétele, a has megsimogatása.

5. Mondóka: „Pipi, pipi, pipipi,
Így csipeget a pipi.”

Mozgásminta: Mutató és a hüvelykujj összecsapása.

- Asztalnál folytatott tevékenység:

Célja: a finommozgás, képi tájékozódás, tárgyak szortírozása és egyéb mentális területek fejlesztése.

Formaegyeztetés:

- Tárgyak szétválogatása, halmazból tálakba,
- Tárgy-tárgy egyeztetés, 2-3 tárgy pár,
- Egyszerű formák formatáblába helyezése, 2-3 db,
- Térbeli formaegyeztető játékba formák visszahelyezése, egyesével adogatva, majd halmazból válogatva,

- Formatáblába: 4-5, majd egyre több forma visszahelyezése.

Színek egyeztetése:

- Azonos nagyságú és formájú tárgyak színek szerinti tálakba válogatása: piros-kék, piros-kék-sárga, piros-kék-sárga-zöld,
- Különböző nagyságú, azonos formájú tárgyak színek szerinti csoportosítása,
- Különböző nagyságú és formájú tárgyak színek szerinti csoportosítása,
- Színegyeztetés síkban, 1-2-3 szempont szerint.

• Auditív figyelem fejlesztése:

- Hang jelenlétének és távollétének jelzését elősegítő gyakorlatok pl.:zörejek, zajok, hangkeltő eszközök, csörgőjátékok megszólaltatása, majd elhallgattatása,
- Auditív jelzésekre, különösen beszédhangra való tartósabb odafigyelés pl.:ének, mondókázás, anya hangjának magnóról való visszahallgatása, saját hangjának visszahallgatása, ismert környezeti hangok, pozitív érzelmi viszonyulásban lévő személyek hangjára való reagálás,
- Nevére való reagálás, odafigyelés,
- Orientációs reakciók, lokalizáció.
- Adjunk a gyerek kezébe zajkeltő játékokat, tárgyakat, segítsük őt a hangkeltésben,
- Lényeges ingerre való következtetés reagálás gyakorlása: taps, koppantás, lépés, egy bizonyos jel vagy szó hallása esetén,
- Reagálás ugyanarra az ingerre váltakozva, kétféle jellel (például első jelnél leül, másodiknál feláll)

- Zörejláda, háttérzaj készítése számítógépen, hangkazettán pl. (témához illő effektek, zenei aláfestés, ének, beszéd, állathangok, forgalom zaja stb.),
 - Feladatvégzés egyre erősödő háttérzajban: halk, hangszeres zene, forgalom zaja, énekhang, beszéd,
 - Érzékelés, észlelés, tájékozódás.
- Vizuális figyelem fejlesztése:
 - Besötétített helyiségben, a gyermek látóterében villogó fényt adunk.
 - Ugyanez a villogás frekvenciájának változtatásával.
 - Ugyanez a fény színének változtatásával.
 - Besötétített szobában a gyermeknek lassan mozgó fényforrást mutatunk.
 - Besötétített szobában lámpával megvilágítjuk a gyermek kedvenc játékait.
 - Elemlámpa fényének vízszintes-függőleges irányú mozgatása sötét teremben.
 - Oldal irányban lassan mozgó gyertya követése, szemmel, fej fordítással, majd fordított irányban.
 - Mi változott?
 - Keresd a párját! (pl. memóriakártyákkal)
 - Kakukktojás játékok
 - Melyik nem illik a sorba?
 - Keresd az egyformákat!
 - Pontok összekötése.
 - Építs ugyanilyet (pl. pálcikából, kockából stb.)
 - Labirintus játék: térben papíron, mágnessel.
 - Tréfás képek.
 - Nagy képen kis részlet megtalálása.

- Képek átmásolása.
- Felvillantott képek, információk megfigyelése.
- Lényeges információ kiemelése szövegből, képekből.
- Figyelemmegosztás képességének fejlesztése több egyidejű információ megadásával.
- Betűtáblában megadott betűk, szavak keresés.
- Utasítás szerinti elemek kiválogatása (azösszes egyforma kigyűjtése).
- Fonalak követése kézzel, szemmel.
- Koncentrációs készség fejlesztése különböző zavaró körülmények között.
- A figyelem tartósságának erősítése fokozatosan bővülő feladatokkal.
- A figyelem terjedelmének bővítése, (felvillantott információk megfigyelése).

Játék a babzsákkal

A babzsák már akkor is elérte a célját, ha semmi mást nem csinál vele a gyermek, mint tapogatja, nyomkodja, dobálja, ide teszi, oda teszi. De ennél azért lényegesen több játékra alkalmas, melyek fejlesztik elsősorban a gyermek figyelmét, szem-kéz koordinációját, egyensúlyát, nagymozgását, térbeli tájékozódását.

Mire használható a babzsák?

- Lehet vele célba dobni. Tegyük a földre különböző távolságra kosarat, dobozt stb.!
Kinek hány babzsákja landol a célban?
- Építsünk belőlük tornyot! Közben lehet számolni, ki hány babzsákot tudott egymás tetejére tenni! Kinek lett magasabb a tornya? Hányat kell egymásra tenni, hogy ledőljön? Ha ez a terület megfelelően működik, akkor gyermekünk tudni fogja, mekkorát lépjen, ha egy lépcsőfokra szeretne fellépni, anélkül, hogy odanézne, mekkora erő kell egy simogatáshoz, hogy ne ütés legyen belőle, korának megfelelő szinten tud focizni, és meglepő, de a figyelemzavar elsődleges fejlesztési területe az egyensúlyérzék fejlesztése.
- A babzsákokat dugjuk egy lepedő alá! Tapogatással számoljuk meg, hány babzsák van a lepedő alatt? Mindet megtaláltuk?
- Ha a földre tesszük, lehet rajtuk lépkedni, egyik babzsákról a másikra, mintha egy patakon kelnék keresztül a babzsákok lehetnek a kövek a lábunk alatt.
- Próbáljunk meg úgy járni, hintázni, stb., hogy a fejünkön van a babzsák! Nagyfokú figyelmet igényel, így aztán ne tartson tovább, mint negyed óra.
- Labdázunk a babzsákkal! Először két kézzel dobjuk, két kézzel kapjuk el, aztán a domináns kézzel dobjuk, és azzal kapjuk el, majd a másik kézzel is játszhatjuk. A dobás ütemére mondhatunk versikét, játszhatunk szóláncot, gyűjthetünk állatokat, gyümölcsöket, stb.

- Tanuljuk meg a testrészeket babzsák segítségével! Tedd a babzsákot a válladra! Mi is csináljuk, így ha nem tudja, melyik is a válla, akkor rólunk le tudja másolni! Persze egy idő után fogalmazzunk bonyolultabban!

Csoportban végzett megfigyelő képességet, figyelmet fejlesztő játékok, tevékenységek:

Utánzó tornászás

A gyermekek egymás mögött sorakozva körbe járnak. A pedagógus vezetőnek előre áll. A sor elindul, és mozgás közben a vezető különböző mozdulatokat végez, pl. kezét felemeli, lehajol, fülét fogja, lóugrással halad stb. A többiek pontosan utánozzák a vezető mozdulatait, kizárólag megfigyelés alapján. Beszélni nem szükséges, akár sikerül a mozdulat, akár nem.

Mit súgtam?

A gyerekek nagy körbe ülnek. A pedagógus egyet magához hív, és úgy, hogy a többiek, ne hallják meg, a fülébe súg egy feladatot, amit ennek a gyereknek meg kell oldania.

Ilyen lehet pl.:

- Menj ki az ajtón, kopogj és gyere be!
- Ezt a ceruzát vidd oda Marcinak!
- Egy pohár vizet tegyél az asztalra!
- Tapsolj kettőt! stb .

A gyermek minden feladatot lassan, meggondoltan végezzen. A többiek csendben figyelik, hogy mit csinál, és próbálják kitalálni, hogy mit súgott a játékvezető. Legközelebb annak a gyereknek lehet a fülébe súgni, aki először találta ki a feladatot. Jól megfogalmazott, egyszerű, a gyermekek korához, képességeihez illő feladatokat súgjunk.

Mérünk

Kellék: különböző méretű tárgyak összehasonlítás céljára.

Hosszabb és rövidebb építőkockát mutassunk meg a gyerekeknek, és kérdezzük meg, hányszor fér a kicsi a nagyra? Találgatás után valaki mérje rá pontosan, és így döntsük el a vitát. Ugyanígy építőkockával bútort, szobát, gyerek magasságát is megmérhetjük.

Mérhetünk hosszúságot, magasságot, szélességet pl. zsineggel is.

Mi változott meg?

Mindenki jól megfigyeli azt a gyermeket, aki a kör közepén nagyon lassan megfordul maga körül. Ezután kiküldjük a teremből és ott változtat magán valamit. Pl. cipőzsinórját kiköti, haját másképp igazítja, mellényét leveszi, fordítva veszi fel a pólóját, nadrágszárát feltűri, sapkát vesz a fejére stb. (természetesen lehet segíteni a ruházat megváltoztatásában) Majd bejön ismét a körbe, és lassan megfordul. Aki először fedezi fel, hogy mi változott meg rajta, az következik.

Hívogató

A gyermekek félkörbe ülnek. Mindenki a hívogatóra figyel, aki velük szemben áll. Egy gyermeket mutatóujjával magához int, aki egészen csendben és lassú léptekkel megy hozzá, ő pedig hasonló módon csendben annak a helyére megy. Most az új hívogató int valakit magához. Így cserélnek helyet, míg mindenkire sor nem kerül.

Hegy-völgy

A gyermekek egymás mögött körbe járnak. Ha azt mondjuk nekik, hogy „völgy”, akkor mindegyik leguggol, míg a „hegy” szónál fel kell állniuk. Ezt a két szót felváltva mondjuk nekik. Aki téved, kiesik a játékból. Aki utoljára marad bent, az lesz a győztes.

Bizalomjáték

Párban kell játszani. Az egyik gyermeknek bekötjük a szemét, a másik szóban irányítja, szükség szerint segíti. A feladat lehet pl. egy szék megkerülése, faltól falig való eljutás, lépj előre kettőt, lépj jobbra, lépj balra stb.

Lépegető

Színes formákat (pl. kör, négyzet, virág, autó, nap) rajzolunk a talajra. A gyerekek egy induló vonalon állnak. A játék a pedagógus irányításával történik, aki mondja, hogy ki hányat lépjen

és milyen irányban. Pl. Lépj előre kettőt! Lépj jobbra egyet! stb. Majd megnevezik, hogy milyen formára értek. Az irányítás addig szól, míg formát érnek a gyerekek.

Figyeld meg!

A gyermekek körben ülnek, választanak egy vizsgálót, aki állva marad. A pedagógus feltesz neki egy kérdést Pl. Kinek van kék szoknyája? Kék szeme? Fekete cipője? stb. A vizsgálónak mindenkit sorban meg kell figyelnie. Elsorolja a gyerekeket, ennek van....., ennek nincs..... Minél apróbb részletekre kérdezzen rá a pedagógus!

Szincápa

Egymástól kb. 3 m távolságra két párhuzamos vonalat húzunk, s a közöttük húzódó „tengerben” áll a cápa. Amikor elkiáltja magát, hogy pl. „Jöhetnek a kékek!”, akkor mindenki átfut a túoldalra, és a cápa igyekszik megfogni őket. Akin a mondott színből van valami ruhadarab, nyugodtan átsétálhat, mert nem fogható meg. Ezután más színt mondva folytatódik a játék. Akit megfogott, az lesz a következő cápa.

FIGYELM FEJLESZTŐ JÁTÉKOK GYŰJTEMÉNYE

Ezek a játékok folyamatosan fent tudják tartani a gyermek érdeklődését és ami nagyon lényeges – a motivációját, mely az egyik alapköve a hatékony fejlesztő munkának. Mindemellett az sem utolsó szempont, hogy ideális, ha gyermek nem érzi szándékos, irányított fejlesztésnek a tevékenységet, ezáltal valódi örömforrás lesz számára. Az így eltöltött idő ebből adódóan hosszú távú befektetés, éljünk ezzel a lehetőséggel!

A játékok a figyelmen kívül, fejlesztik a gyermekek memóriáját, megfigyelő és rendszerező képességét, szem-kéz koordinációját, a térlátást, a színek és formák megkülönböztetését.

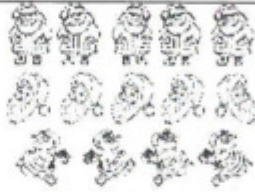

Vizuális figyelem fejlesztése

	Legler Baglyos füzös fa https://www.okosjatek.hu/baglyos_fuzos_fa
	5 az 1-ben játék https://fejleszttojatekvilag.hu/5-az-1-ben-jatek/
	Egyensúlyozó baglyok fa társasjáték https://www.okosjatek.hu/baglyos_egyensuly_jatek
	Logikai ferde torony https://fakopancs.hu/logikai-ferde-torony-szamos-v.html

	Fa kocka puzzle állatokkal https://www.jateknet.hu/allatok-fa-kocka-puzzle-allatokkal-109532
	Fa nyomda és puzzle készlet https://www.jateknet.hu/farm-fa-nyomda-es-puzzle-109499

	Állatos fa nyomda szett-Rajzoló készlet https://www.jatekliget.hu/fa-nyomda-szett-allatos-3507
Okosjáték	Öltözködés 10 db-os puzzle játék https://www.okosjatek.hu/webaruhaz/keszsegfejleszto-jatekok/
Okosjáték	Figyelemfejlesztő gyakorlatok – Mini Lük füzet https://www.okosjatek.hu/webaruhaz/luk_jatekok/luk_mini/iskolara_felkeszito_feladatok
Okosjáték	Színválogató gyümölcsök, zöldségek kosárban https://www.okosjatek.hu/szinek_tanitasa
Okosjáték	Kívül belül párosító játékok – zöldségek és gyümölcsök https://www.okosjatek.hu/kivul_belul

	Vezesd és forgasd a helyére, mágneses golyóvezető tollal https://www.okosjatek.hu/hape_1710
	Színfelismerő társasjáték https://www.jatekliget.hu/junior-colorino-1092
	Játszva megismerjük aszíneket Társas kirakójáték https://www.okosjatek.hu/jatszva-megismerjuk_a_szineket_158
	Tépkedős ragasztós https://www.jatekliget.hu/tepkedos-ragasztos-408
	Színes fa játék https://szinesfajatek.hu/
	Mi változott? https://www.jateknet.hu/nezd-csak-mi-valtozott-86729

	Keresd a párját! https://www.jateknet.hu/keresd-a-parjat-memoriajatek-10144
	Kakukktojás játékok http://kolyokkupon.hu/ajanlat/130/kakukktojassfoglalkoztato
	Melyik nem illik a sorba? http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/kepessegfejlesztes
	Pontok összekötése http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/kepessegfejlesztes
	Nagy képen kis részlet megtalálása http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/kepessegfejlesztes

Auditív figyelem fejlesztése	
	Csörgő-zörgő építőjáték http://www.lurkoglobus.hu/margareta-csorgo-zorgo-bebi-epitojatek-dobozos
	Rímekkel rajzolunk https://www.pagony.hu/rimekkel-rajzolunk

	Bim-bam: Hangos játék – Granna fejlesztő játék https://www.jatekliget.hu/bim-bam-hangos-jatek-668
	Állathangos zongora http://www.regiojatek.hu/termek-05625-abc_allathangos_zongora.html
	Nyeles csörgő https://fakopancs.hu/nyeles-csorgo-maci.html
	Hangszer szett https://www.jateknet.hu/hangszer-szett-102362

Figyelemfejlesztő feladatlapok típusai

- Labirintus, útvonalkövető feladatok.
- A két kép csaknem megegyezik, keresd a különbséget!
- Kakuktkojás típusú feladatlapok.
- Tükörképes feladatok.
- Kép és árnykép párosítása.
- Kiemelt részletet keresd meg a nagy képen!
- Differix típusú feladatok.
- Hányszor szerepel a képen egy adott síkidom, betűelem.

- Pozitív-negatív forma párosítása.
- -Betűtáblázatban értelmes szavak keresése.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Czigler István (2001): Figyelem és percepció. Kossuth Egyetemi Kiadó. Debrecen. 2001.

Czigler István (2005): A figyelem pszichológiája. Akadémiai Kiadó. Budapest. 2005.

Edward De Bono Hat Keret a figyelem tudatos irányításához HVG Kiadó Zrt. Budapest, 2010.

Gordosné Szabó Anna Bevezető általános gyógypedagógiai ismeretek. Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 2004.

Lányiné dr. Engelmayer Ágnes A súlyosan és halmozottan fogyatékossgal élő gyermekek fejlesztése, a képzési kötelezettség teljesítése Országos Közoktatási Intézet Budapest, 1996.

Márkus Eszter Képességfejlesztő eszközök a súlyosan és halmozottan sérült mozgásfogyatékos gyermekek gyógypedagógiai nevelésében (Útmutató) BGGYTF, Budapest, 1994.

Márkus Eszter Halmozottan sérült, súlyosan mozgáskorlátozott gyermekek nevelése, fejlesztése Szemelvénygyűjtemény BGGYTF, Abai és Társai Nyomdaipari Társulás, Budapest, 1999.

Séra László A figyelem. (In. N. Kollár Katalin – Szabó Éva szerk. *Pszichológia pedagógusoknak.*) Osiris Kiadó, Budapest, 2004.

Tunyogi Erzsébet A gyógyító játék Pannon Könyvkiadó Budapest, 1990.

<https://gyereketeto.hu/tanulas/jatekok-babzsakkal/>

<https://fakopancs.hu>

<https://fejlesztojatekvilag.hu>

<https://www.okosjatek.hu/>

<https://www.jateknet.hu>

<https://www.jatekliget.hu>

<https://www.jateksziget.hu/>

<http://kreativtanito.hupont.hu/12/figyelemfejlesztas>

<http://kolyokkupon.hu>

<http://www.lurkoglobus.hu>

<http://www.jgypk.hu/mentorhalo/tananyag/kepesssegfejlesztas>

<https://www.pagony.hu>

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

2/2005. (III. 1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve